# Világosi fegyverletétel a győztes szemével - mini tárlat

2012/01/19 - 2012/03/30

**[1]A Plakát- és Kisnyomtatványtár időszaki kiállítása**
1849. augusztus 13-án Görgey Artúr tábornok vezetésével a magyar honvédsereg (mintegy 32 ezer ember, 144 löveg) Világosnál feltétel nélkül letette a fegyvert Rüdiger orosz lovassági tábornok előtt. A magyar szabadságharcot leverték. A győzelem tiszteletére az orosz cár katonai kormányzói által elrendelte, hogy hálaadó istentiszteleteket tartsanak a birodalmában. Erről tanúskodik az a két fontos történelmi dokumentum is, amelyeket a nemzeti könyvtárunk aukción vásárolt meg. Ezeket állítjuk ki most a tár olvasótermében [2].

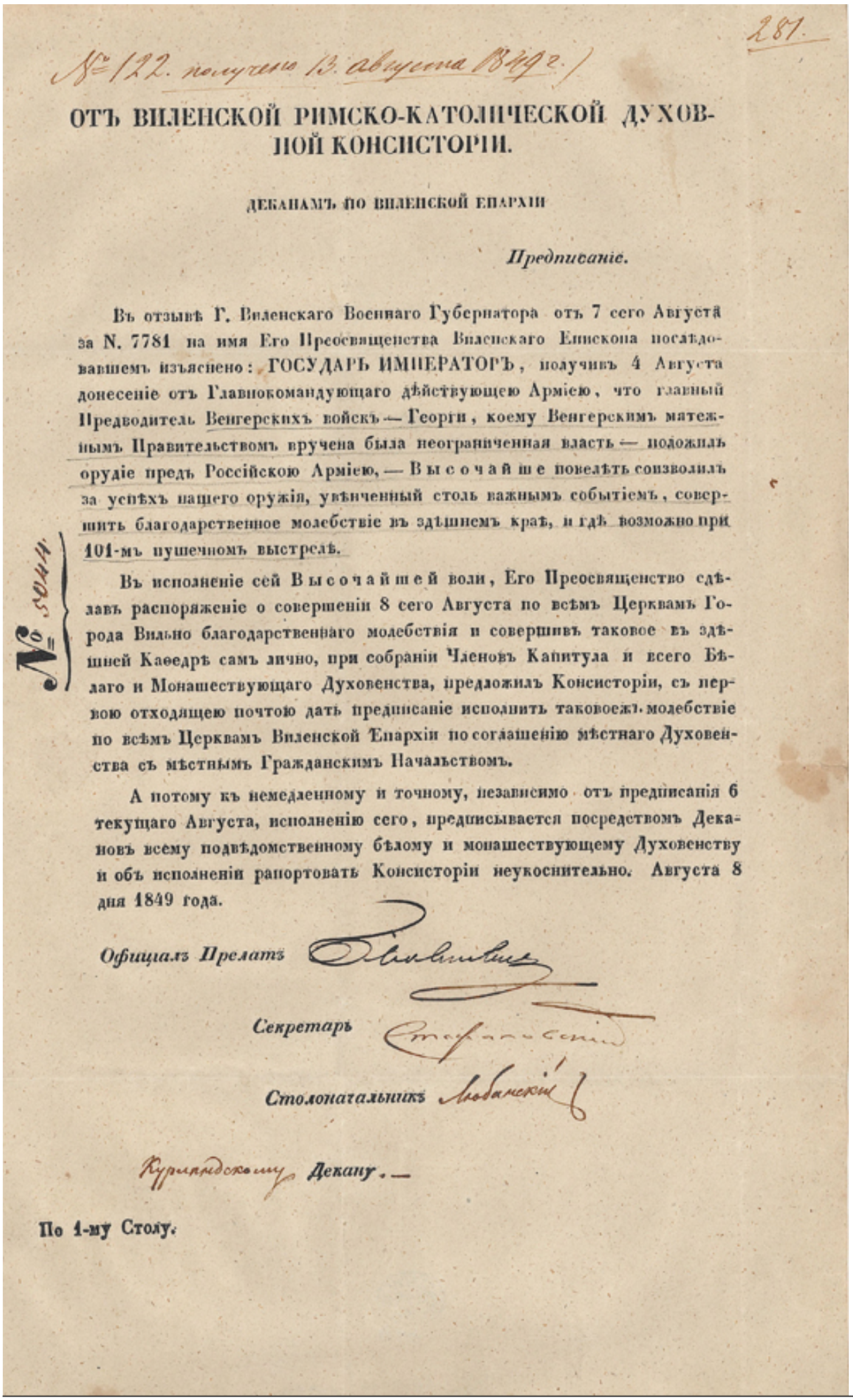

№ 122. получено 13. августа 1849 г.

287.

# ОТЪ ВИЛЕНСКОЙ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОЙ ДУХОВНОЙ КОНСИСТОРІИ.

ДЕКАНАМЪ ПО ВИЛЕНСКОЙ ЕПАРХІИ

*Предписаніе.*

Въ отзывѣ Г. Виленскаго Военнаго Губернатора отъ 7 сего Августа за N. 7781 на имя Его Преосвященства Виленскаго Епископа послѣдовавшемъ изъяснено: ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ, получивъ 4 Августа донесеніе отъ Главнокомандующаго дѣйствующею Армією, что главный Предводитель Венгерскихъ войскъ — Георги, коему Венгерскимъ мятежнымъ Правительствомъ вручена была неограниченная власть — положилъ орудіе предъ Россійскою Армією, — Высочайше повелѣть соизволилъ за успѣхъ нашего оружія, увѣнченный столь важнымъ событіемъ, совершить благодарственное молебствіе въ здѣшнемъ краѣ, и гдѣ возможно при 101-мъ пушечномъ выстрелѣ.

№ 3041.

Въ исполненіе сей Высочайшей воли, Его Преосвященство сдѣлавъ распоряженіе о совершеніи 8 сего Августа по всѣмъ Церквамъ Города Вильно благодарственнаго молебствія и совершивъ таковое въ здѣшней Каѳедрѣ самъ лично, при собраніи Членовъ Капитула и всего Бѣлаго и Монашествующаго Духовенства, предложилъ Консисторіи, съ первою отходящею почтою дать предписаніе исполнить таковожъ молебствіе по всѣмъ Церквамъ Виленской Епархіи по соглашенію мѣстнаго Духовенства съ мѣстнымъ Гражданскимъ Начальствомъ.

А потому къ немедленному и точному, независимо отъ предписанія 6 текущаго Августа, исполненію сего, предписывается посредствомъ Декановъ всему подвѣдомственному бѣлому и монашествующему Духовенству и объ исполненіи рапортовать Консисторіи неукоснительно. Августа 8 дня 1849 года.

*Официалъ Прелатъ*

*Секретарь*

*Столоначальникъ*

Куриландскому *Декану.*—

По 1-му Столу.

**[3]Az első**

**dokumentum**: *Utasítás – A Vilnai Római Katolikus Egyházi Konzisztóriumtól a Vilnai püspökség espereseinek*

A Vilnai Katonai Kormányzó 7781. számú, augusztus 7-i (augusztus 20.) felhívása, amelyet Őszentségéhez, Vilna püspökéhez címzett, a következőket tartalmazza: Ő Cári Felsége augusztus 4-én jelentést kapott a hadra kelt hadsereg főparancsnokától, hogy Görgey, a magyar hadsereg főparancsnoka, akit a lázadó magyar kormány teljhatalommal ruházott fel, letette a fegyvert az orosz hadsereg (Rüdiger tábornok) előtt. Ezért Ő Cári Felsége méltóztatott elrendelni, hogy emlékezzünk meg fegyvereink sikeréről, amelyre ezen nagyon fontos esemény tette fel a koronát, és tartassék hálaadó istentisztelet e tájon, és ahol lehetséges, 101 ágyúlövéssel is tisztelegjenek. Őfelsége a Cár akaratának teljesítése végett Őszentsége a püspök elrendelte, hogy augusztus 8-án Vilna város valamennyi templomában tartassék hálaadó istentisztelet, s ő maga is istentiszteletet tartott itt a püspöki szószékről, egybegyűjtvén a káptalan tagjait, a világi papokat és a szerzeteseket. Továbbá meghagyta a konzisztóriumnak, hogy az első postajárattal adják utasításba ugyanilyen istentiszteletek tartását a Vilnai Püspökség minden templomában, amint erről a helyi egyházi és polgári vezetők megegyeztek.

A prelátus, a titkár és az irodavezető eredeti aláírásával, a kurlandi esperesnek.

Dátum: Augusztus 8. napján, 1849. évben. (a régi orosz egyházi naptár szerint, valójában augusztus 21.)

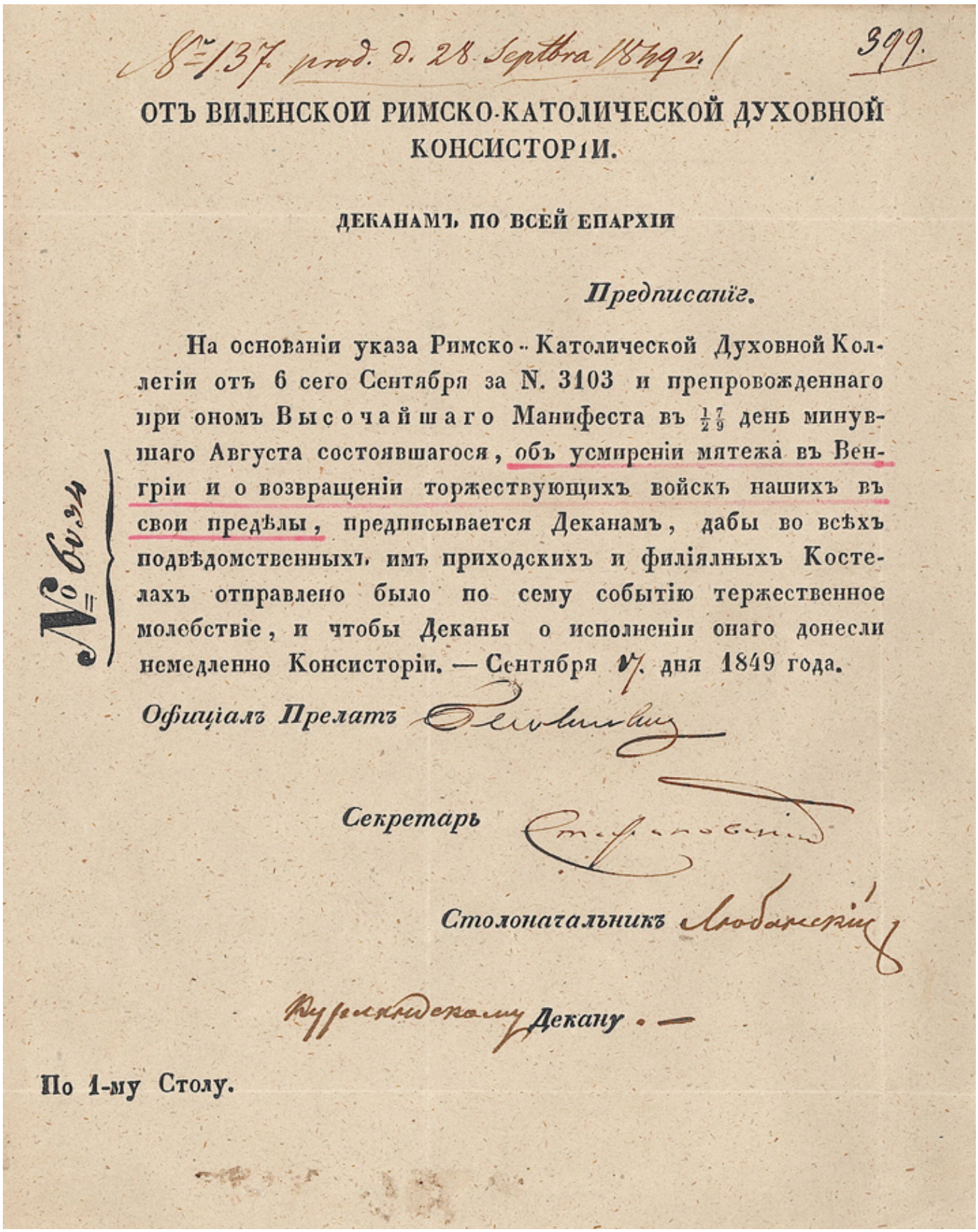

8=137. прод. д. 28 Septbra 1849 г. 399.

ОТЪ ВИЛЕНСКОЙ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОЙ ДУХОВНОЙ КОНСИСТОРІИ.

ДЕКАНАМЪ ПО ВСЕЙ ЕПАРХІИ

*Предписаніе.*

На основаніи указа Римско-Католической Духовной Коллегіи отъ 6 сего Сентября за N. 3103 и препровожденнаго при ономъ Высочайшаго Манифеста въ 17/9 день минувшаго Августа состоявшагося, объ усмиреніи мятежа въ Венгріи и о возвращеніи торжествующихъ войскъ нашихъ въ свои предѣлы, предписывается Деканамъ, дабы во всѣхъ подвѣдомственныхъ имъ приходскихъ и филіяльныхъ Костелахъ отправлено было по сему событію тержественное молебствіе, и чтобы Деканы о исполненіи онаго донесли немедленно Консисторіи. — Сентября 17. дня 1849 года.

№ 6137

*Офиціалъ Прелатъ* [illegible]

*Секретарь* [illegible]

*Столоначальникъ* [illegible]

*Куровскій Декану.* —

По 1-му Столу.

**[4]A második dokumentum:** *Utasítás – A Vilnai Római Katolikus Egyházi Konzisztóriumtól a püspökség összes espereseinek*
A Római Katolikus Papi Kollégium N 3103 számú, szeptember 6-án [szeptember 19.] kelt rendelete s Ő Cári Felségének abban foglalt, augusztus 17/29-i keltezésű Manifesztuma alapján, amelyet a magyarországi lázadás leveréséről és győzedelmes seregeinknek országunkba való hazatéréséről adott ki, előírattatik az espereseknek, hogy eme esemény okán az összes, illetékességük alá tartozó plébániatemplomban és kápolnában ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartassék, és az esperesek

haladéktalanul jelentsék a Konzisztóriumnak ennek megtörténtét.
A prelátus, a titkár és az irodavezető eredeti aláírásával, a kurlandi esperesnek.
Dátum: Szeptember 17. napján, 1849. évben. [a régi orosz egyházi naptár szerint, valójában szeptember 30.]

**[5]**

**[6]A helyszín: Kurland** (Kurzeme, Kurföld, Kurland, Kursföld, Kurlandia, Curonia/Couronia) Történelmi tartomány Lettország délnyugati részén, a Balti-tenger és a Daugava között. Eredetileg a balti kurok törzse népesítette be: innen származik a tájegység neve. A 13. század elejétől – a rend 1561-ben történt feloszlatásáig – a Német Lovagrend tartotta kezében.
Nagymesterük ekkor öröklődő hercegséggé tette a lengyel uralkodó felügyelete alatt. A hercegség a 17. században tengeri hatalom lett. A 18. század folyamán Kurland Lengyelország és Oroszország között zavaros éveket élt meg. Végül Lengyelország harmadik felosztásakor 1795-ben megszűnt a névleges függetlensége is, és az Orosz Birodalom része lett.

[7]Az orosz közigazgatás 1817-ben fölszabadította a lett jobbágyokat, akik jelentős földjuttatásokat kaptak a terület német nemességének birtokaiból, de a német nemesek megtarthatták kiváltságaikat. A 19. században indult meg az oroszosítás, és ugyanakkor felélénkült a lett függetlenségi mozgalom is. 1918-tól Kurland Lettország része lett.

*A kiállítás megtekinthető olvasótermünkben [8] keddtől péntekig 9–17 óráig, szombaton 9–14 óráig. Látogatóink részére a belépőjegy ára 400 Ft. Beiratkozott olvasóknak a belépés díjtalan.*

2012/02/20 - 14:04

**Forrás webcím:** https://oszk.hu/kiallitasok/vilagosi-fegyverletetel-gyoztes-szemevel-mini-tarlat

**Hivatkozások:**
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/litografia_0.jpg
[2] http://www.oszk.hu/plakattar_olvasoterem
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/level1.jpg
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/level2.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/cimer.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/A-baltikum-ma.jpg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/mai%20Lettorsz%C3%A1g.png
[8] http://www.oszk.hu/sites/default/files/5_szint_szines.pdf
[9] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2012